

Programi i izračunljive funkcije

*I cijeli ovi besporeci
po poretku nekome sljeduju.
Nad svom ovom grdnom mješavinom
opet umna sila toržestvuje.*

Njegoš

5. Makro instrukcije

U poglavlju 2 smo već pokazali kako se jezik S može proširivati makro instrukcijama. Tako smo uveli makro instrukcije za izračunljive funkcije $x+y$, $x*y$. Sada ćemo proces proširivanja makro instrukcijama učiniti generalnijim.

Neka je $f(x_1, \dots, x_m)$ neka parcijalno izračunljiva funkcija koju izračunava program Π .

Kada imamo na raspolaganju program Π , tada ga možemo koristiti u drugim programima, na mjestima gdje treba izračunavati funkciju f , odnosno možemo koristiti makro instrukciju:

$$V \leftarrow f(x_1, \dots, x_m).$$

Ovakva makro instrukcija se "prevodi" u osnovne naredbe jezika S tako što se makro instrukcija zamjenjuje programom Π . Pri tome treba voditi računa da se u programu Π koriste samo one varijable i labela, koje se ne koriste u drugim djelovima programa u kojem je makro instrukcija iskorišćena.

Sada ćemo pokazati kako se može generalizovati instrukcija

IF $V \neq 0$ GOTO L.

Korisno je umjesto ovakve jednostavne instrukcije uslovnog skoka imati instrukciju

IF $P(V_1, \dots, V_n)$ GOTO L

gdje je $P(x_1, \dots, x_n)$ neki izračunljivi predikat.

Ako se podsjetimo konvencije da je $TRUE = 1$, $FALSE = 0$, onada se predikat može posmatrati kao totalna funkcija.

Sada se može govoriti o izračunljivim, odnosno neizračunljivim predikatima.

Neka je $P(x_1, \dots, x_n)$ bilo koji izračunljivi predikat. Tada se makro instrukcija

IF P($V_1, \dots, V_n$) GOTO L

može u jeziku S izraziti kao programski segment:

Z = P($V_1, \dots, V_n$)
IF Z $\neq$ 0 GOTO L

Korišćenje makro instrukcija samo nam olakšava (skraćuje) pisanje programa, ali nam ne daje nikakvu dodatnu sposobnost izračunavanja. Tako se, potpuno ispravno, može smatrati, da svaki program napisan u jeziku S proširenom makro instrukcijama, može biti napisan i bez korišćenja makro instrukcija.

Vježbe

1. Neka su $f(x)$, $g(x)$ izračunljive funkcije i neka je $h(x)=f(g(x))$. Pokazati da je h izračunljiva funkcija.
2. Pokazati da je $x_1 \leq x_2$ izračunljiv predikat. (Napisati program koji izračunava ovaj predikat).